

ÇOK DEĞERLİ HOCAMIZ PROF. DR. ADNAN BERKEL'İN ANISINA

Prof. Dr. Yılmaz BOZKURT¹⁾

Kısa Özet

Fakültemizin emekli öğretim üyelerinden Prof. Dr. Adnan Berkel 6.7.1988 günü 80 yaşında iken kısa bir rahatsızlık dönemini müteakip vefat etmiştir. Orman Ürünlerinden Faydalanma, Ağaç Teknolojisi ve Ormancılık İş Bilgisi gibi çok geniş bir alanda çalışmıştır. Hocamız 50 yılı aşkın bir süre araştırma, eğitim, öğretim ve idari faaliyetlerde bulunmuş 11 ders kitabı, 9 araştırma nitelikli kitap, 36 orijinal makale, 29 telif makale ve 3 çeviri olmak üzere toplam 88 eseri yayımlanmıştır. Kendisini rahmetle anıyoruz.

I.Ü. Orman Fakültesi Orman Ürünlerinden Faydalanma Kürsüsü Başkanı iken emekli olan hocamız Prof. Dr. Adnan BERKEL'İ 6.7.1988 günü kaybetmiş bulunuyoruz. Hocamız emekli olduktan sonra kendisini ailesine hasretmiş ve onlarla 12 yıl süren emeklilik günlerini huzur içinde geçirmiştir. Daha, mutlu uzun yıllar ömür sürmesini beklediğimiz hocamız kısa süren bir rahatsızlıktan sonra aramızdan ayrılmıştır. Ancak, bu arada kıvançla belirtmek mümkündür ki; kurduğu ve geliştirdiği kürsüsü daha da büyüyerek Orman Endüstri Mühendisleri yetiştirmek üzere faaliyetlerine devam etmektedir.

Prof. Dr. Adnan Berkel babasının maden işletmesinde Müdür olarak görevli bulunduğu sırada 1908 yılında Ergani Madeni'nde doğmuştur. Babası Rodoslu Müderrisoğulları'ndan Halil Rifat Bey, annesi Vidinli Serçeşmebeyler ailesinden Hatice Meliha hanımıdır. Prof. Dr. Adnan Berkel bu ailenin dört evladından birisidir. Evli ve bir çocuk babasıdır. İstanbul'da ilk ve orta okul ile lisede tahsilden sonra açılan sınavda başarı kazanarak o zamanki Yüksek Orman Mektebi olan Orman Mektebi Âlisi'ne girmiş, bu müessesede ormancılık tahsilini 1927 yılında tamamlayarak "Pekiyi" derece ile diploma almıştır. Bir süre orman fen memurluğu ve Orman Mektebi Âlisinde Asistanlık görevlerinde bulunduktan sonra, meslekte gösterdiği başarı üzerine 5.1.1929 tarihinde ormancılık tahsili ve ihtisaslaşmak üzere Almanya'ya gönderilmiştir. Münih Üniversitesi Devlet İlimleri Fakültesi Ormancılık Bölümünde Ormancılık Lisans öğrenimini bitirerek mezuniyet diplomasını aldıktan sonra, aynı Üniversitede Prof. Dr. V.Schüpfer'in yanında çalışarak "Untersuchungen über Fragen der Ertragsregelung in der Waldungen der Türkei" konulu Doktora tezini ve Doktora sınavlarını başarı ile tamamlayarak Dr.oec.publ. ünvanını kazanmıştır. Almanya'da öğrenimini sona erdirdikten sonra 18.8.1935 tarihinde yurda dönmüş ve 1.12.1935 tarihinde Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü'ne Başasistan olarak atanmıştır. Görülen ihtiyaç üzerine askerlik görevine başlamadan evvel kısa bir süre bu Enstitüde Kültür Teknik Profesörü Prof. Dr.

1) I.Ü. Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü

Öhler'in yanında çalışarak ders ve tatbikatlarda kendisine yardımcı olmuş, daha sonra, 1.5.1936-31.10.1937 tarihleri arasında askerlik görevini yapmıştır. 28.10.1937 tarihinde Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi Orman Mahsullerini Kıymetlendirme Enstitüsü'ne Başasistan olarak atanmış olup burada Almanya'nın Hannoverisch-Münden Yüksek Orman Okulu Profesörlerinden olan ve üç yıllık bir anlaşma ile Enstitü Müdürlüğüne getirilmiş bulunan Prof. Dr. Mayer-Wegelin ile birlikte çalışarak o zaman "Orman İntifai" adı altında okutulan Orman Mahsullerinden Faydalanma dersleri, tatbikat, ekskürsiyon ve kuruluştaki kendisine yardımcı olmuştur. O tarihlerde Alman Profesörler getirilerek müessesenin Fakülte halinde Enstitüleri ile birlikte yeniden kurulması ele alınmış olduğundan ve Prof. Dr. Mayer-Wegelin'e Enstitü Müdürlüğü ile beraber aynı zamanda Fakültenin Dekanlığı görevi de verilmiş olduğundan idari işler zamanın çoğunu almıştır. Diğer taraftan eleman yetersizliği nedeni ile Dr. Adnan Berkel branşı olmadığı halde diğer Alman Profesörlerden bazılarının derslerinin Türkçeye çevrilmesi ile de görevlendirilerek çok yoğun bir çalışma temposuna girmiştir. 1937 - 1940 yılları arasında adı geçen Alman Profesörler tarafından okutulan Orman Mahsullerinden Faydalanma dersi aynı zamanda çok kısa bir şekilde Ormanlık İş Bilgisi'ni de kapsamaktaydı. Dersin bölümlerine ait notlar rota halinde teksir edilmiş olup ayrıca, Orman ağaçların odunlarının tanımı ve kesim aletleri bakım tatbikatı ile program gereğince İstanbul ve çevresindeki ağaç işleyen endüstri dallarında öğrencilere günlük tatbikatlar yaptırılmıştır. Dr. Adnan Berkel bu süre içinde Doçentlik tezi olarak seçilen "Doğu kayını (*Fagus orientalis* Lipsky) nin teknolojik vasıfları ve kullanım yerleri hakkında araştırmalar" konulu çalışmasını tamamlayarak ve Doçentlik sınavını başarı ile vererek Orman Ürünlerinden Faydalanma, Ağaç teknolojisi ve Ormanlık İş Bilgisi bilim dallarında "Venia legendi" almış ve 29.6.1940 tarihinde Doçentliğe yükseltilmiştir. Bu devre içinde Orman Mahsullerini Kıymetlendirme Enstitüsünde ödeneğin ve eski binada Enstitüye ayrılan yerin yetersiz olması nedeni ile laboratuvarların kurulmasına geçilememiş, ancak Orman ağaçları odunlarının tanımına ait tatbikat için öğrenci koleksiyonları temin edilerek bir kısım ders malzemesi hazırlanmış ve kesim aletleri bakım tatbikatı için bir tatbikat salonu düzenlenmiştir.

Sözleşmenin sona ermesi üzerine Prof. Dr. Mayer-Wegelin 23.5.1940 tarihinde memleketine dönmüş olup, bu tarihten itibaren Enstitünün ders, tatbikat ve araştırma işleri Doç. Dr. Adnan Berkel tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Kendisi Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Senatosu kararı ile 20.12.1945 tarihinde Profesörlüğe yükseltilmiştir. Bu arada Enstitüde görevli bulunan ve Yüksek Orman Mektebi zamanında Müderrislik yapmış olan Dr. Tevfik Ali Çınar tarafından Haşep sanayii, Haşep ticareti ve Avcılık dersleri de verilmekteydi. 1945 yılında Dr. Tevfik Ali Çınar'ın da Fakülteden ayrılmasından sonra dersler yeniden ele alınarak aşağıdaki disiplinlere yer verilmiştir.

1. Orman Mahsullerinden Faydalanma I
 - Ağaç Teknolojisi
 - Odunun kullanım yerleri
 - (Orman ağaçları odunlarının tanımı, tatbikatı)
2. Orman Mahsullerinden Faydalanma II
 - Ana ürün ve yan ürünlerin değerlendirilmesi
 - Kereste Endüstrisi
3. Ormanlık İş Bilgisi
 - (İş Bilgisi tatbikatı)
4. Av bilgisi

Enstitüde Av bilgisi dersi 1945 yılında 1950 yılına kadar Orman Entomolojisi ve Koruma Enstitüsü tarafından, 1950 yılından itibaren ise o zaman Doçent olan Prof. Dr. Savni Huş tarafından verilmeye başlanmıştır.

Orman Fakültesinin 1948 yılında İstanbul Üniversitesine katılmasından sonra Senato'nun 13.6.1949 günkü kararı ile "Orman Mahsullerini Değerlendirme, Enstitüsü"ne "Orman Mahsullerini Değerlendirme Enstitü ve Kürsüsü" adı verilmiş ve yönetime Prof. Dr. Adnan Berkel memur edilmiştir. Daha sonra ise 115 sayılı kanun ile Enstitü ve Kürsü "Orman Mahsullerini Değerlendirme Kürsüsü" adını almış, son olarak 1978 yılında İ.Ü. Orman Fakültesi Fakülte Kurulunca "Orman Ürünlerinden Faydalanma Kürsüsü" adı verilmiştir. Adnan Berkel 1940 yılından itibaren Orman Mahsullerinden Faydalanma ve Ormanlık İş Bilgisi derslerini sürekli olarak okutmuş, tatbikat ve ekskürsiyonları yönetmiştir. Kürsüde çalışma arkadaşları da Doçentliğe yükseldikten sonra derslerin okutulmasında kendisine yardımcı olmuşlardır. Kürsünün Laboratuvarlarının kurulmasında çalışma arkadaşları ile birlikte büyük çaba harcamış, eski kürsüler binasında yer olanaklarının ve ödeneğin yeterli bulunmaması nedeni ile ancak başlangıç mahiyetinde olmak üzere basit bir "Mekanik ağaç teknolojisi" ile "Odun anatomisi" Laboratuvarı kurabilmiştir. 1966 yılında kürsülerin ihtiyaçlarına göre daha evvel planlanarak AID Amerikan yardım teşkilatı tarafından yaptırılan yeni kürsüler binasındaki kanadı ve özel olarak yapılmış Orman Ürünleri Araştırma Laboratuvarları kısmına yerleşmesinden sonra yer ve ödenek bakımlarından daha geniş imkanlara kavuşmuş ve böylece modern laboratuvarların kurulması işine hız verilmiştir. Halen "Odun anatomisi", "Fiziksel ve mekanik ağaç teknolojisi", "Ağaç malzeme emprenye", "Ağaç malzeme kurutma", "Ormanlık İş Bilgisi" laboratuvarları ile "Kesim aletleri tatbikat salonu", "Dünya ağaçları odun numuneleri koleksiyon salonu", Ağaç numuneleri hazırlama atelyesi", "Orman ürünlerini teşhir salonu (müze)" kurulmuş durumdadır. "Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü" öğretim ve eğitiminde ve ayrıca araştırmaların yapılmasında gerekli olan "Kontrolplak ve Yonga levhaları Pilot tesisi" ile "Tatbikat ve Araştırma Hızarı" binaları yaptırılmış ve bu tesisler içinde yer alacak olan makinelerin önemli bir kısmı sağlanmış bulunmaktadır.

Prof. Dr. Adnan Berkel 1954 yılında 3 ay süre ile Almanya'da "Bundesforschungsanstalt für Forst-und Holzwirtschaft" müessesesinin Mekanik Ağaç Teknolojisi Laboratuvarında, 5 ay süre ile İngiltere'de Orman Ürünleri Araştırma Laboratuvarı "Forest Products Research Laboratory, Princes Risborough" da, 3 ay süre ile İngiltere'de Oxford Üniversitesi Ormanlık Enstitüsü "Imperial Forestry Institute" nda Odun anatomisi Laboratuvarında, 1958 yılında Amerika Birleşik Devletleri yardım teşkilatı ICA nin davetlisi olarak 4 ay süre ile Orman Ürünleri Laboratuvarı, Madison "Forest Products Laboratory" de ve Syracuse Devlet Üniversitesi Ormanlık Koleji Hugh P. Baker Orman Ürünleri Araştırma laboratuvarında, 1966 yılında 6 ay süre ile Avusturya'da Ağaç Malzeme Araştırma Enstitüsü Holzforchungsinstitutunde Mekanik ağaç teknolojisi alanında çalışmalarda bulunmuş ve bu memleketlerde ağaç işleyen endüstrilerde de incelemeler yapmıştır. Başkaca, kendi bilim dalına ait kongrelerle katılmış ve bunların bir kısmında tebliğler vermiştir. Akademik çalışma hayatı içinde Dekanlık, Senatörlük ve Yönetim Kurulu üyeliği görevlerinde bulunmuştur. Her zaman işini titizlikle benimsemiş ve sevmiştir. Orman Fakültesinin kuruluşunda emeği geçen kişiler arasında yer almış, uzun yıllar yönettiği Kürsüsünün gelişmesi için bütün gücü ile çalışmıştır. Kürsü mensuplarının yetişmesinde daima yardımcı olmuş, 6 meslektaşının Doktora tezini yönetmiş ve çok sayıda Doktora, Doçentlik ve Profesörlük jürilerine katılmıştır. 1958 - 1959 yıllarında Dekanlığı sırasında Orman Fakültesinin yer darlığı ve yeni binalara olan ihtiyacını göz önünde tutarak Amerikan yardım teşkilatı, o zamanki ICA ile temas kurularak hazırlanan ayrıntılı gelişme raporuna göre bu

müessese ile anlaşmaya varılmış ve yeni kürsüler binası, dershaneler binası ile yurt binasının yaptırılması kararlaştırılmıştır. Bu binaların daha sonraki yıllarda yapımı gerçekleştirilerek Fakülte için büyük bir aşama olmuştur.

Bilimsel çalışmalarında özellikle araştırmalara büyük önem vererek kürsüde çalışma arkadaşlarını bu yönde daima teşvik etmiştir. Türkiye'de orman ürünleri üzerinde teknolojik araştırmalara ilk olarak 1938 yılında Orman Fakültesinde başlanmış olup memleketimiz bakımından pratik önemi bulunan aktüel bazı konuların kürsü elemanları ile birlikte ekip çalışması yapılarak araştırılması iyi sonuçlar vermiştir. Hocamız Prof. Dr. Adnan Berkel'in yayınlarının sayısı ders kitapları olarak 11, araştırma niteliğindeki kitapları 9, orijinal araştırma yazıları 36, bilimsel incelemelerine ait yazıları 29, çevirilerine ait yazıları ise 3 adet olmak üzere toplam 88 adettir. Orijinal çalışmaları yabancı kitap ve dergilerde yayımlanarak büyük ilgi toplamıştır.

PROF.DR. ADNAN BERKEL'İN YAYINLARI

A. Ders Kitapları ve Yardımcı Ders Kitapları

1. Ormanda kesim ve taşıma işleri klavuzu.Ziraat Vekaleti Orman Umum Müdürlüğü Yayınlarından, 1946.
2. Orman Mahsullerinden Faydalanma Bilgisi. Ziraat Vekaleti Orman Umum Müdürlüğü Yayınlarından, Sayı 75, 1948.
3. Orman Ağaç ve Ağaçcıkları odunlarını teşhis klavuzu. I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 451, Orman Fakültesi Yayın No. 14, 1950.
4. Meşcereyi ve ağacın teknik vasıflarını koruyan yeni ve modern metodlarla ormanlarımızdan Reçine istihali imkânları.Tarım Vekaleti Orman Umum Müdürlüğü Yayınlarından, Sıra No.142, Seri No.12, 1954 (Orman Mahsulleri Serisi).
5. Kavak kitabı.(Progf.Dr.A.Irmak, F.Saatçioğlu ve G.Acatay ile birlikte) (Kavak ağacının teknolojik özellikleri ve kullanım yerleri).I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından. İstanbul Üniversitesi Yayın No. 656, Orman Fakültesi Yayın No.35, 1958.
6. Ormancılık İş Bilgisi.(Ders kitabı).I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No.1145, Orman Fakültesi Yayın No. 103, 1965.
7. Ağaçlandırma, Planlama-Etüd ve Proje Semineri. (Orman işleri ve kalifiye işçi yetiştirilmesi sorunu). I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından. İstanbul Üniversitesi Yayın No. 141, 1969.
8. Ağaç Malzeme Teknolojisi, I.Cilt.I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 1448, Orman Fakültesi Yayın No.147, 1970.
9. Ağaç Malzeme Teknolojisi, II.Cilt. (Ağaç malzemenin korunması ve emprenye tekniği).I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 1745, Orman Fakültesi Yayın No. 183, 1972.
10. Ormancılık İş Bilgisi (İkinci baskı). Ders kitabı.I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 2081, Orman Fakültesi Yayın No. 220, 1976.

11. Kerestenin doğal ve hızlandırılmış doğal kurutulması tekniği.I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 2488, Orman Fakültesi Yayın No. 266, 1978.

B. Araştırma Niteliğindeki Kitaplar

12. Untersuchungen über Fragen der Ertragsregelung in den Waldungen der Türkei. München 1936.
13. Şark kayını (Fagus orientalis Lipsky)nin teknolojik vasıfları ve istimali hakkında araştırmalar (Untersuchungen über Eigenschaften und Verwendung des Holzes der orientalischen Buche-Fagus orientalis Lipsky).Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayınlarından Sayı 118, 1941.
14. Lübnan Sediri'nin teknik vasıfları (Untersuchungen über die Eigenschaften des Libanonzederholzes-Cedrus libanotica Link).Ziraat Vekaleti Orman Umum Müdürlüğü Yayınlarından Sayı 93, 1954.
15. Türkiye'nin önemli meşe türleri odunlarının makroskopik ve mikroskopik özellikleri hakkında araştırmalar (Untersuchungen über die makroskopischen und Anatomischen Holzmerkmale der wichtigsten Türkischen Eichenarten)., I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 922 Orman Fakültesi Yayın No. 73, 1961.(Dr.Yılmaz Bozkurt ile birlikte).
16. Uludağ Göknaarı (Abies Bornmülleriana Mattfeld) in önemli fiziksel ve mekanik özellikleri hakkında araştırmalar(A study of some physical and mechanical properties of the wood of Bornmüller fir (Abies Bornmülleriana Mattf.)).I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 1006, Orman Fakültesi Yayın No. 89, 1963.
17. Türkiye'de Mazı Meşesi (Quercus infectoria) nden elde edilen Mazı üzerine araştırmalar (Prof. Dr. A. Acatay, Prof. Dr. F.Saatçioğlu ve Prof. Dr. S.Huş ile birlikte).I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından İstanbul Üniversitesi Yayın No. 10-77, Orman Fakültesi Yayın No. 96, 1964.
18. Çit malzemesinin dayanmasını artırmak bakımından çeşitli yerli ağaçlarımızdan pratik metodlarla emprenye araştırmaları(Durability Test of Fence post Treated by the open Tank, Double Diffusion and sap Displacement processes).(Doç. Dr. Y.Bozkurt ve Asistan Yener Göker ile birlikte).Bu araştırma Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun desteği ile yapılmıştır. I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 1351, Orman Fakültesi Yayın No. 125, 1968.
19. Çeşitli Meşe türlerimizin Kaplama levhaları imali bakımından elverişliliği üzerine araştırmalar (Investigations on the suitability of Sliced Quality veneer in various kinds of turkish oak species).(Doç. Dr. Y.Bozkurt ve Asistan Y.Göker ile birlikte).Bu araştırma, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu'nun desteği ile yapılmıştır. I.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 1430, Orman Fakültesi Yayın No.139, 1969.
20. Yerli Ardıçlarımızdan Boylu Ardıç (Juniperus excelsa Bieb.)ve kokulu Ardıç (Juniperus foetidissima Wild.) in teknolojik özellikleri ve Kurşun kalem

endüstrisine elverişliliği üzerine araştırmalar (Prof. Dr. Y.Bozkurt ve Doç. Dr. Y.Göker ile birlikte).(Studies on Tecnological properties of wood and Suitability of two juniperus excelsa and juniperus foetidissima for lead pencil industry). İ.Ü.Orman Fakültesi Yayınlarından.İstanbul Üniversitesi Yayın No. 2323, Orman Fakültesi Yayın No.228, 1977.

MAKALELER

A. Orijinal Araştırmalar

21. Kontrplak Sanayimiz ve hammadde istekleri. Orman ve Av Dergisi, Sayı 10, 11, 12, 1940.
22. Kibrit fabrikamız ve hammadde istekleri. Orman ve Av dergisi Sayı 6, 7, 8, 1942.
23. Yakacak odunun kuruma neticesi verebileceği fire hakkında tetkikler. Orman ve Av Dergisi, sayı 9, 10, 1942.
24. Kestane odununun önemli teknolojik vasıfları ve kullanım yerleri hakkında araştırmalar.Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Dergisi, Sayı 1, 1943.
25. Meşe, Gürgen, Kestane, Kayın ve Kocayemiş odunlarından kömür imaline ait denemeler. Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Dergisi, cilt 7, sayı 1, 1946.(Dr.S.Huş ile birlikte).
26. Untersuchungen über die technischen Eigenschaften und Verwendung des Libanonzedernholzes (Cedrus libanotica).Actes du III Congres Forestier Mondial, No.3 Raports speciaux, Helsinki 1950.
27. Türkiye Çam türlerinden Kızılçam(Pinus brutia) ve Karaçam (Pinus nigra var.Pallasiana) gövde içerisindeki Ham terebantın miktarları ve yayılışı hakkında araştırmalar (Doç. Dr. S.Huş ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Cilt1, Sayı 2, 1951.
28. Lübnan Sedirinde teknolojik araştırmalar.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Cilt1, Sayı 1, 1951.
29. Untersuchungen über die Eigenschaften des Libanonzedernholzes. Internationaler Holmarkt, Nr.18, 1951.
30. Meşe, Kayın, Gürgen ve Kestane yakacak odunlarında muhtelif şartlar altında kuruma ile husule gelen fire hakkında bir deneme.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 1, Sayı 2, 1951.
31. Technical and economical properties of some important Turkish Timber Species.Contribution.European Comision for Forest and Forest Products in the FAO of the United Nations.Third Meeting of the Subcomision for the Mediteranean Countries, 1952.
32. Kurşun Kalem sanayimiz ve hammadde istekleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 2, Sayı 2, 1952.
33. Türkiye Çam türlerinden Sarıçam (Pinus silvestris), Fıstıkçamı (Pinus pinea) gövde odunu içerisindeki ham terebantın miktarları ve yayılışı hakkında

- araştırmalar (Doç. Dr. S.Huş ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 2, Sayı 2, 1952.
34. Seyyar madeni kömür ocaklarında kömür imaline ait araştırmalar, (Doç. Dr. S.Huş ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 3, Sayı 1 ve 2, 1953.
 35. Ağaç malzeme emprenye sanayimizin bugünkü durumu.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 4, Sayı 1, 1954
 36. Sığla ağacı (Liquidambar orientalis Mill.) odunu'nun makroskopik özellikleri ve anatomik strüktürü hakkında araştırmalar. İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 6, Sayı 1, 1955.
 37. Kaplama levhaları sanayimiz.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 6, Sayı 1, 1956.
 38. Kızılçam (Pinus brutia) dan meşçereyi ve ağacın teknik vasıflarını koruyan modern metodlarla Reçine istihsali araştırmaları. (Prof. Dr. S.Huş ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 6, Sayı 2, 1956.
 39. Memleketimizde narenciye, turfanda yaş meyva ve sebze ambalajı.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 7, Sayı 1, 1957.
 40. Kızılçam (Pinus brutia) da teknolojik araştırmalar.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 7, Sayı 1, 1957.
 41. Türkiye'de ticareti yapılan en önemli yabancı ağaçlar ve özellikleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 7, Sayı 2, 1957.
 42. Belgrad ormanında Meşe, Kayın Gürgen, Kestane, Akasya ve Kızılağaç gövdelerinde su miktarı ve dağılışı hakkında araştırmalar.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 8, Sayı 1, 1958
 43. Yerli ağaç türlerimizde çift kollu orman testereleri ile çalışmada iş verimi denemeleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 9, Sayı 1, 1959.
 44. Doğu Lâdini (Picea orientalis) de Brinell sertlik denemeleri. İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 10, Sayı 1, 1960.
 45. İstanbul ve civarı su inşaatında ağaç malzemenin kullanılışı hakkında incelemeler.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 11, Sayı 1, 1961.
 46. Yerli orman ağaçlarımızdan Titrek kavak, İhlamur, Dişbudak ve SahraAkçağacı gövdelerinde su durumu hakkında denemeler.(Dr.Y.Bozkurt ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 12, Sayı 2, 1962.
 47. Untersuchungen über physikalische und mechanische Eigenschaften der Bornmüllerstanne (Abies Bornmüllerianna Mattfeld).Holz als Roh-und Werkstoff.21.Jahrgang, Heft 5, 1963.
 48. Önemli bazı ağaç türlerimizde bir kişilik motorlu zincir testereleri ile kesişte iş verimi denemeleri.(Dr.Y.Bozkurt ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 13, Sayı 2, 1963.
 49. Çam kerestelerinin Mavi renk mantarlarına karşı korunmasına ait bir deneme.(Dr.Y.Bozkurt ve Y.Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 15, Sayı 1, 1965.

50. Türkiye'nin önemli Ardıç türleri odunlarının makroskopik ve mikroskopik özellikleri hakkında araştırmalar (Doç. Dr. Y.Bozkurt ve Y.Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 16, Sayı 1, 1966.
51. Kayın tomruklarında ardaklanma ve çatlamanın önlenmesine ait bir deneme (Doç. Dr. Y.Bozkurt ve Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 18, Sayı 1, 1968.
52. Belgrad ormanı Çoruh Meşesi (*Quercus dschorochensis* K.Koch) nin bazı fiziksel ve mekanik özellikleri ve kullanım olanakları üzerine araştırmalar.(Dr.Y.Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 24, Sayı 1, 1977.
53. Çeşitli metodlar ve empenye maddeleri ile empenye edilmiş ve tabii haldeki çit direklerinde on yıllık kontrol sonuçları (Prof. Dr. Y.Bozkurt ve Doç. Dr. Y.Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 27, Sayı 1, 1977.
54. Tanalith C ve Tanalith CA empenye edilmiş Sarıçam çitalarında arazide dayanıklılık denemeleri (Prof. Dr. Y.Bozkurt ve Doç. Dr. Y.Göker ile birlikte). İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 28, Sayı 1, 1978.
55. Kayında ardaklanma, Meşe'de kahverengi şeritlilik ile her iki ağaç cinsinde çatlamanın önlenmesi üzerine bir deneme (Prof. Dr. Y.Bozkurt ve Doç. Dr. Y.Göker ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 28, Sayı 1, 1978.
56. Doğu Kayını (*Fagus orientalis* Lipsky) ve Çoruh Meşesi (*Quercus dschorochensis* Koch.) ağaç türleri odunlarının aşınma dirençleri hakkında araştırmalar (Prof. Dr. Yılmaz Bozkurt ve Doç. Dr. Yener Göker ile müşterek).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Sayı 2, s.29-49 1980.

B.Bilimsel İncelemelerine Ait Makaleler

57. Orman testerelerinin işlâhına dair tecrübeler.Orman ve Av Dergisi, Sayı 1, 1941.
58. Mantarın teşekkülü, istihsalı ve kullanma yerleri.Orman ve Av Dergisi, Sayı 4, 1943.
59. Odun kömürünün istihsalı ve özellikleri.Orman ve Av Dergisi, Sayı 11, 1944.
60. Kerestenin kurutulması ve bu husustaki tesisler.Orman ve Av Dergisi, Sayı 4, 1945.
61. Orman işçileri ve yetiştirilmeleri.Orman ve Av Dergisi, Sayı 5, 1945.
62. Endüstri ve Madencilikte Orman mahsullerinin önemi. İktisadi Yürüyüş Dergisi, Özel sayı, Cilt 6, 1945.
63. Tali orman ürünlerinden Lâdin kabuğu ve istihsalı. Orman ve Av Dergisi, Sayı 9, 1945.
64. Ambalaj talaşı fabrikasyonu ve hammadde istekleri. Orman ve Av Dergisi, Sayı 9, 1945.
65. Kayın traverslerimiz.Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 1945.

66. Kereste fabrikalarında husule gelen artıklar ve randıman meselesi.Orman ve Av Dergisi, Sayı 5, 1947.
67. Orman işletmelerimizde ana mahsul odunun sınıflandırılmasına ve ölçülmesine ait esaslar ve teklifler (Prof. Dr. Fehim Fırat ile birlikte).Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Dergisi, Cilt 9, Sayı 2, 1948.
68. Orman mahsullerini tasarruflu kullanalım.Türkiye Ormancılar Cemiyeti Yayınlarından. İlmi görüşler adlı kitap. 1951.
69. Meşcereyi ve ağacın teknik vasıflarını koruyan yeni ve modern metodlarla ormanlarımızdan Reçine istihsalı imkanları.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 2, Sayı 1, 1952.
70. Yurdumuzda testere talaşından faydalanma imkanları.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 2, Sayı 1, 1952.
71. Kayın kerestesini buharlamada bazı esaslar.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 3, Sayı 1 ve 2, 1953.
72. Deşelerden faydalanma imkanlarından Talaş levhaları ve İmalı.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 3, Sayı 1 ve 2, 1953.
73. Çam gövdelerini mavi renk husule getiren mantarlara karşı nasıl korumalıyız.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 4, Sayı 2, 1954.
74. Lif levhaları sanayii ve hammadde istekleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 5, Sayı 1, 1955.
75. Ağaç malzemenin tabii surette kurutulması.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 5, Sayı 1, 1955.
76. İngiltere'de Orman Mahsulleri Araştırma Lâboratuvarı ve araştırma işlerine toplu bir bakış.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 6, Sayı 2, 1956
77. Ormanlardaki yanık sahalarda bulunan istihsal artıklarından faydalanma imkanları (Doç. Dr. S.Huş ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 7, Sayı 2, 1957.
78. Orman ve endüstride Motorlu Zincir Testereleri ve kullanım yerleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 8, Sayı 1, 1958.
79. Yeni Amerikan metodu ile Reçine istihsalı ve memleketimiz Çam türlerinde tatbik imkanları.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 9, Sayı 1, 1959.
80. Amerika Birleşik Devletlerinde Orman Mahsulleri Araştırma işlerine toplu bir bakış.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 9, Sayı 2, 1959.
81. Döşeme parkeleri;özellikleri ve imâli.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 11, Sayı 2, 1961.
82. Reçine istihsalının ağacın teknik özellikleri üzerine tesirleri ve memleketimiz reçineciliği bakımından bazı esaslar.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 12, Sayı 1, 1962.
83. Ağaç malzeme bükme tekniği ve kullanım yerleri.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 13, Sayı 1, 1963.

84. Orman işletmelerimizde ağaçlandırma ve imar sahalarında kullanılacak çit malzemesinin empenyesinde uygulanacak pratik metodlar (Dr.Y.Bozkurt ile birlikte).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 14, Sayı 1, 1964.
85. Reaksiyon odunu, özellikleri, kalite ve değerlendirme bakımından önemi.İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 17, Sayı 1, 1967.

C. Çeviriler

86. Orman ve endüstri odun artıkları.(T.A.Mc. Elhanney'den çeviri III World Forestry Congress.General Papers Helsinki 1950). İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 1, Sayı 2, 1952.
87. Odunun dayanmasını artırmak üzere empenyesinde yeni Amerikan metodları(Doç. Dr. W.Sandermann'dan çeviri).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, 1952.
88. Ekonomik bir faktör olarak Reçine istihsali. (Türkiye'de Reçine istihsaline başlaması dolayısıyla bazı düşünceler).(Doç. Dr. Karl Mazek - Fiiala'dan çeviri).İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 7, Sayı 2, 1952.

ROTO DERS NOTLARI

1. Orman Mahsullerinden Faydalanma I.
 - Ağaç Teknolojisi
 - Odunun kullanım yerleri 1943, 1955-1959, 1974-1975
2. Orman Mahsullerinden Faydalanma II.
 - Ana ürün ve yan ürünlerin değerlendirilmesi
 - Kereste endüstrisi 1945, 1968-1969, 1974-1975
3. Ormancılık İş Bilgisi 1945, 1959

PROF. DR. ADNAN BERKEL TARAFINDAN YÖNETİLMİŞ DOKTORA ÇALIŞMALARI

1. Doğu Lâdini (*Picea orientalis* Link ve Carr.) nin teknik vasıfları ve kullanım yerleri hakkında araştırmalar (İ.ERASLAN), 1952.
2. Türkiye'de Okalıptus (*E.rostrata*) ün maden direği bakımından teknik özellikleri hakkında araştırmalar (R.TOKER), 1952.
3. Belgrad ormanında önemli bazı ağaç türlerinde yıllık halka gelişimi üzerine araştırmalar (Y.BOZKURT), (1956-1959).
4. Dursunbey ve Elekdağ Karaçamı (*Pinus nigra* var. *pallasiana*) nın fiziksel, mekanik özellikleri ve kullanım yerleri hakkında araştırmalar (Y.GÖKER), (1965-1969).
5. Süleymaniye ormanı Sivri Meyveli Dişbudakları (*Fraxinus oxycarpa* Willd) odunu'nun bazı fiziksel ve mekanik özellikleri ve değerlendirme imkanları hakkında araştırmalar (İ.GÜRSU), 1967-1970.

6. Türkiye'nin ekonomik bakımdan önemli bazı ağaç türlerinin empenyesine ait araştırmalar (R.İLHAN), 1967-1972.
7. Türkiye'nin önemli orman ağacı türleri kerestelerinin teknik kurutma özellikleri üzerine araştırmalar (R.KANTAY), 1970-1975.

PROF. DR. ADNAN BERKEL'İN KATILDIĞI KONGRELER VE VERDİĞİ TEBLİĞLER

1. 1949 yılında Finlandiya (Helsinki) de toplanan FAO Uluslararası III.Dünya Ormancılık Kongresi.Verilen tebliğ: (Untersuchungen über die technischen Eigenschaften und Verwendung des Libanonzedernholzes, (*Cedrus libani*).Actes du III. Congres Forestier Mondial No. 3, Rapports Speciaux.Helsinki 1950.
2. 1951 yılında Avusturya (Innsbruck)da toplanan Uluslararası II. Mekanik Ağaç Teknolojisi kongresi. (Türkiye Delegesi olarak).
3. 1952 yılında Türkiye (İstanbul)'da toplanan FAO Orman ve Orman Ürünleri Komisyonu Akdeniz Milletleri Komitesi'nin III. toplantısı.
Verilen tebliğ: Technical and economical properties of some important Turkish timber species.Contribution, 1952.
4. 1954 yılında Fransa (Paris)'de toplanan FAO Uluslararası III. Mekanik Ağaç Teknolojisi Kongresi.
5. 1958 yılında Ankara'da toplanan Türkiye I. Reçine Kongresi.Kongrede Türkiye'de uygulanması gerekli meşçereyi ve ağacı koruyan yeni ve modern reçine üretim metodları hakkında ayrıntılı bilgi vermiş ve bu metodların Yunan metoduna karşı savunmasını yapmış, üstünlüğünü açıklamıştır.
6. 1966 yılında İspanya (Madrid)'te toplanan VI.Dünya Ormancılık Kongresi.

Muhterem Hocamız 50 yılı aşkın bir süre, yaptığı bilimsel çalışmalar ve Ağaç Teknolojisi ile Orman Ürünlerinden Faydalanma gibi çok geniş bir alanda ülkemizin tek temsilcisi olmayı mükemmel bir düzeyde başaran ender bilim adamlarımız arasındadır. Yayınladığı kitap, orijinal çalışma ve makaleleri dikkatle incelendiğinde; konulara hakimiyeti, çalışkanlığı, dikkat ve titizliği belirgin özellikleri arasındadır. Kendisini rahmetle anıyor, kederli ailesine, Fakültemiz ve Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü mensuplarına başsağlığı diliyoruz.

IN MEMORIUM UNIV. PROF. DR. OEC. PUBL. ADNAN BERKEL

Prof. Dr. Yilmaz BOZKURT¹⁾

A b s t r a k t

Am 6. Juli 1988 verstarb nach kurzer Krankheit Prof. Dr. Oec. Publ. Adnan Berkel, ehemaliger Direktor des Instituts für Holztechnologie und Forstbenutzung der forstlichen Fakultät der Universität Istanbul, im Alter von 80 Jahren. Die Furchte seiner über 50-jährigen wissenschaftlichen Tätigkeit sind in 88 Veröffentlichungen niedergelegt worden. Wir verloren mit ihm einen hervorragenden Wissenschaftler, Lehrer und Leiter, und werden ihm stets ein ehrendes Andenken bewahren.

Am 6. Juli 1988 verstarb nach kurzer Krankheit Prof. Dr. Adnan Berkel, ehemaliger Direktor für Holzkunde und Forstbenutzung, forstlicher Fakultät der Universität Istanbul, im Alter von 80 Jahren. Geboren in Ergani, Diyarbakır (Türkei) als Sohn von Halil Rifat und seiner Ehefrau Hatice Meliha, studierte er - nach der Gymnasialzeit in Istanbul - Forstwissenschaften an der forstlichen Hochschule Istanbul und forstlichen Fakultät der Universität München. Er dissertierte an der forstlichen Fakultät der Universität München bei Herrn Professor V. Schüpfer, die er im Jahre 1935 mit Erfolg abschloss. Diese Arbeit war "Untersuchungen über Fragen der Ertragsregelung in den Wäldern der Türkei".

Bis 1940 war Dr. Adnan Berkel bei Professor Dr. Mayer-Wegelin an der forstlichen Fakultät in Istanbul, habilitierte sich in diesem Jahr. Das Thema seiner Habilitationarbeit lautete "Untersuchungen über Eigenschaften und Verwendung des Holzes der orientalischen Buche - *Fagus orientalis* Lipsky".

Dr. oec. publ. Adnan Berkel wurde im Jahre 1945 Professor.

Das wissenschaftliche Lebenswerk von Professor Dr. Berkel umfasst eine weite Spanne holztechnologischer Forschung, wobei aus der Folge der einzelnen Schwerpunkte eine logische Entwicklung sichtbar in der Türkei wird. Leitthema seiner Forschungen war die Untersuchung von anatomisch und physikalisch-mechanischen Eigenschaften des Holzes. Dabei beschäftigte er sich auch weitgehend mit Arbeitswissenschaft.

1958 und 1959 war Professor Dr. Adnan Berkel Dekan der forstlichen Fakultät der Universität Istanbul. Er besuchte in verschiedenen Jahren in Deutschland Bundesforschungsanstalt für Forst- und Holzwirtschaft für 3 Monate, in England Forest Products Research Laboratory und Imperial Forestry Institute für 8 Monate, in den Vereinigten Staaten Forest Products Laboratory, Madison und State College of Forestry, Syracuse für 4 Monate und in Österreich Holzforschungsinstitut für 6 Monate.

Die Furchte seiner über 50-jährigen wissenschaftlichen Tätigkeit sind in 88 Veröffentlichungen niedergelegt. Im folgenden können nur seine wichtigsten Buchwerke genannt werden:

1. Lehrbuch für Forstnutzung (1948).
2. Makroskopische Bestimmungsschlüssel der einheimischen Nadel- und Laubbölder (1950).
3. Lehrbuch für Arbeitswissenschaft (2. Auflage 1976).
4. Technologie des Holzes (Bd. I 1970).
5. Technologie des Holzes (Holzschutz) (Bd. II 1972).
6. Technik der Freilufttrocknung und der beschleunigten Freilufttrocknung des Schnittholzes.

Die andere originale Untersuchungen von Prof. Dr. Adnan Berkel sind in der Liste auf Seite 5. zusehen.

Wir verloren mit ihm einen hervorragenden Wissenschaftler, Lehrer und Leiter, und werden ihm stets ein ehrendes Andenken bewahren.

1) Institut für Holzbiologie und Holzschutz, Forstliche Fakultät der Universität Istanbul.